

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kalisz, dnia 28 grudnia 2016 r.

**Sąd Okręgowy w Kaliszu I Wydział Cywilny**

w składzie:

<b>Przewodniczący:</b>	S.S.O. Małgorzata Pilarczyk
<b>Protokolant:</b>	sekr. sąd. Magdalena Krystyniak

**po rozpoznaniu w** dniu 16 grudnia 2016r. w Kaliszu

**na rozprawie**

**sprawy z powództwa** D. O.

**przeciwko** (...) S.A. z siedzibą w W.

**o zapłatę**

I. Zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda D. O. kwotę 140 000,00 zł. ( sto czterdzieści tysięcy złotych 00/100), a w tym:

1) kwotę 50 000,00 zł. z tytułu zadośćuczynienia w związku ze śmiercią brata R. O. wraz z odsetkami:

a) od kwoty 45 000,00 zł. ustawowymi od dnia 12 marca 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

b) od kwoty 5 000,00 zł. ustawowymi od dnia 19 października 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

2) kwotę 30 000,00 zł. z tytułu jednorazowego odszkodowania na skutek pogorszenia sytuacji życiowej w związku ze śmiercią brata R. O. wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 12 marca 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

3) kwotę 37 500,00 zł. z tytułu zadośćuczynienia w związku ze śmiercią brata P. O. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12 marca 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

4) kwotę 22 500,00 zł. z tytułu jednorazowego odszkodowania na skutek pogorszenia sytuacji życiowej w związku ze śmiercią brata P. O. wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 12 marca 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty.

II. Oddała powództwo w pozostałej części.

III. Nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa ( Sądu Okręgowego w Kaliszu ) kwotę 8 241,00 zł. ( osiem tysięcy dwieście czterdzieści jeden złotych 00/100) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych od uwzględnionej części powództwa.

IV. Nie obciąża powoda nieuiszczonymi kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa.

V. Obciąża strony kosztami zastępstwa procesowego w poniesionym przez każdą z nich zakresie.

S.S.O. Małgorzata Pilarczyk

## UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 2 lipca 2015 roku powód D. O. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na jego rzecz kwoty:

- 147 500 zł. tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 12 lutego 2012 roku do dnia zapłaty,

- kwoty 62 500 zł. tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 12 lutego 2012 roku do dnia zapłaty,

oraz kwoty kosztów procesu, w tym 7 200 zł. tytułem kosztów zastępstwa prawnego i 17 zł. tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Z uzasadnienia pozwu wynika, iż powód dochodzi wymienionych roszczeń w związku ze śmiercią braci P. O. i R. O. w wypadku komunikacyjnym, do którego doszło w dniu 28 września 2008 roku, spowodowanym przez K. M..

Na kwotę dochodzoną niniejszym pozwem składają się:

- kwota 70 000 zł. tytułem dalszego zadośćuczynienia za śmierć brata R. O.,

- kwota 30 000 zł. tytułem dalszego odszkodowania za śmierć brata R. O.,

- kwota 70 000 zł. tytułem dalszego zadośćuczynienia za śmierć brata P. O.,

- kwota 7 500 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć brata P. O., która to kwota została przez zakład ubezpieczeń bezpodstawnie potrącona z przyznanego w postępowaniu likwidacyjnym zadośćuczynienia, poprzez przyjęcie, iż poszkodowany przyczynił się w 25% do wypadku,

- kwota 30 000 zł. tytułem dalszego odszkodowania za śmierć brata P. O.,

- kwota 2 500 zł. tytułem odszkodowania za śmierć brata P. O., która to kwota została przez zakład ubezpieczeń bezpodstawnie potrącona z przyznanego w postępowaniu likwidacyjnym zadośćuczynienia, poprzez przyjęcie, iż poszkodowany przyczynił się w 25% do wypadku.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany podniósł, iż kierujący motocyklem P. O. przyczynił się do powstania szkody w 25%, gdyż jechał z prędkością przekraczającą dopuszczalne w miejscu zdarzenia 50 km/h a gdyby jechał z prędkością dopuszczalną miałby realne szanse na uniknięcie zderzenia z pojazdem sprawcy.

Pozwany podniósł, iż przyznał powodowi odszkodowanie z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej zarówno R. O. jak i P. O. w wysokości po 10 000 zł., przy czym odszkodowanie z tytułu śmierci P. O. pomniejszył o 25%, czyli o stopień przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody i brak jest podstaw do przyznania dalszego odszkodowania.

Ponadto pozwany podał, iż przyznał powodowi zadośćuczynienia w kwotach po 30 000 zł. z tytułu śmierci braci P. O. i R. O., które to kwoty stanowią dla powoda odczuwalną wartość i jednocześnie spełniają funkcję kompensacyjną, utrzymane są w rozsądnych granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Zadośćuczynienie przyznane z tytułu śmierci P. O. zostało pomniejszone o 25% stopień przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody.

Sąd dokonał następujących ustaleń faktycznych:

W dniu 28 września 2008 roku na drodze krajowej pomiędzy miejscowościami S. i P., K. M., kierujący samochodem osobowym marki A. (...)умыślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, iż podjął manewr wyprzedzania jadącego przed nim samochodu osobowego marki A., bez należytego sprawdzenia czy sytuacja na drodze pozwala na dokonanie takiego manewru, po czym wjechał na lewy pas ruchu i doprowadził do czołowego zderzenia z jadącymi w przeciwnym kierunku motocyklem marki K. kierowanym przez R. D. oraz motocyklem marki Y. kierowanym przez P. O., w wyniku czego śmierć ponieśli motocyklista R. D. i pasażer R. O. oraz motocyklista P. O. i pasażer D. S., za który to czyn wyczerpujący dyspozycję art. 177 par. 2 k.k. K. M. został uznany winnym i skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Kępnie z dnia 17 sierpnia 2011 roku w sprawie sygn. akt. II K 479/09, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 1 marca 2012 roku w sprawie sygn. akt. IV K 21/12.

( dowód: wyrok k. 11 i 12 )

Kierujący motocyklem Y. P. O. przyczynił się do zaistniałego wypadku w 25 procentach, gdyż nie przestrzegał zasady ruchu prawostronnego, która nakazuje jazdę możliwie blisko prawej krawędzi jezdni. Prawdopodobne jest, iż jadąc prawidłowo mógłby uniknąć wypadku. P. O. poruszał się z prędkością około 84 km/h a zatem z przekroczeniem administracyjnie dozwolonej prędkości 50 km/h. Gdyby poruszał się z dowolną prędkością mógłby przed zdarzeniem wykonać manewr hamowania i zatrzymać motocykl przed miejscem zderzenia, ale i tak nie uniknąłby wypadku. Mógłby w ten sposób zmniejszyć skutki zderzenia.

( dowód: opinia biegłego J. P. (2)k. 108 – 128, dokumenty objęte aktami sprawy Sądu Rejonowego w Kępnie II K 497/09 )

Właściciela pojazdu kierowanego przez sprawcę zdarzenia, łączyła z pozwanym umowa obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

( okoliczność niesporna )

Powód D. O. urodził się w (...) roku. Wraz ze swoją rodziną – żoną i dwójką dzieci, zamieszkiwał wspólnie z rodzicami J. O. i M. O. oraz braćmi P. O. i R. O. w ich rodzinnym domu. P. O. i R. O. byli kawalerami. R. O. był o 3 lata młodszy od powoda, w dacie śmierci miał 26 lat, a P. O. był młodszy od powoda o lat 6, w dacie śmierci miał 23 lata. Pracowali oni jako kierowcy, tak samo jak i powód. Powód miał zamiar zamieszkać wraz ze swoją rodziną w nowo zakupionym mieszkaniu, natomiast w domu rodziców miał zostać jego brat R. O. a drugi z braci P. O. miał w maju następnego roku wziąć ślub i zamieszkać po sąsiedzku i na nich w głównej mierze miała spoczywać opieka nad rodzicami w przyszłości. Bracia P. O. i R. O. pomagali powodowi przy remoncie nowego mieszkania, zarówno finansowo jak i fizycznie. Zrezygnowali z urlopu, aby pomóc powodowi wykończyć mieszkanie. Urlop planowali na październik, którego nie dożyli. Powód i jego bracia byli ze sobą bardzo zżyci. Mieli wspólne, motoryzacyjne zainteresowania, w związku z czym spędzali wspólnie czas w garażu przy naprawach, poza tym spędzali wspólnie czas przy remontach domu, mieli bardzo dobry kontakt, dużo ze sobą rozmawiali. Rodzina powoda, rodzice i jego bracia wspólnie wyjeżdżali na wczasy, które finansowali.

Dowiedzenie się przez powoda o wypadku i jednoczesnej śmierci braci było dla niego dużym szokiem. Przez parę tygodni powód nie był w stanie podjąć pracy. Wykonywanie pracy kierowcy kojarzyło mu się z braćmi. Po powrocie do pracy zachorował na serce, na tle nerwowym. Pojawiły się incydenty omdleń. Powód zachorował w 2009 roku. W okresie od 26.10.2009 roku do 22.02.2010r. przebywał na zasilku chorobowym uzyskując w tym czasie, przez 90 dni

zasilek w wysokości 90% a przez 30 dni, od 21.01.2010 r. do 22.02.2010r. zasilek w wysokości 75% wynagrodzenia. Od 8 czerwca 2011 roku do 4 grudnia 2011 roku uzyskiwał świadczenie rehabilitacyjne w wysokości 75% wynagrodzenia.

Pracując w zawodzie kierowcy powód uzyskiwał wynagrodzenie w wysokości około 3500 zł. miesięcznie. Był zatrudniony do 20 stycznia 2012 roku. Rozwiązanie umowy o pracę nastąpiło z przyczyn niezawinionych – braku zdolności do pracy na zajmowanym stanowisku.

Przed wypadkiem był człowiekiem radosnym, otwartym, rozmownym. Po śmierci braci powód odczuł pustkę, z radosnego człowieka stał się smutny i zamyślony, zamknął się w sobie, lubi przebywać sam. Nie ma radości z życia. Ma kłopoty ze snem. Każda rzecz na posesji kojarzy mu się ze zmarłymi braćmi. Powód często naprawiał braciom motory, także dzień przed wypadkiem robił ich przegląd i przez ten fakt ma myśli, w których obwinia siebie o śmierć braci. Przeżywanie zdarzenia powodowało, iż stan psychiczny nie pozwalał mu jeździć na wszystkie sprawy w związku z toczącym się postępowaniem karnym. Powód do dziś przeżywa traumę z powodu śmierci braci. Gdy urodziło mu się trzecie dziecko – syn, wybrał dla dziecka imię zmarłego brata R.. Bracia powoda byli związani z jego dziećmi, kupowali im prezenty. Śmierć braci spowodowała, że powód był zmuszony zmienić swoje plany życiowe, zrezygnować z wyprowadzki do nowego mieszkania, pozostać z rodziną wraz z rodzicami w domu rodzinnym, aby się nimi opiekować. Ojciec powoda 4 lipca 2012 r. uległ porażeniu czterokończynowemu w następstwie zapalenia ośrodkowego układu nerwowego. Po przeprowadzonej rehabilitacji powróciła mu świadomość, mowa oraz częściowa władza w prawej ręce. Poza tym jest osobą leżącą, poruszającą się w razie konieczności na wózku inwalidzkim. Wymaga stałej opieki drugiej osoby z powodu znacznego stopnia niepełnosprawności. W praktyce opieki tej dostarcza mu przede wszystkim powód i jego żona W., gdyż stan zdrowia matki D. O. nie pozwala jej samej zapewnić opieki mężowi, gdyż nie ma siły, choruje na żylaki, nadciśnienie. Matka powoda w ubiegłym roku cztery razy była w szpitalu. Fakt, iż ojciec powoda wymaga ciągłej opieki powoduje, iż nie może on wykonywać pracy z daleka od domu. Gdyby bracia powoda żyli dzieliliby się obowiązkami i opieką nad ojcem, który wymaga całonocnej opieki, Ojciec powoda wymaga podnoszenia, sadzania na wózek, pomocy w toalecie, przy potrzebach fizjologicznych, przyrządzaniu posiłków. W okresie od 19 września 2013 roku do 23 kwietnia 2015 roku powód zatrudniony był jako mechanik na 1/2 etatu. W tym okresie uzyskiwał dochód rządu około 600 złotych. Wcześniejszy dochód powoda po utracie pracy w latach 2012, 2013 wynosił około 2000 zł. rocznie. Za okres od 1 maja 2015 roku do 31 października 2015 roku przyznano powodowi specjalny zasiłek opiekuńczy w związku z opieką nad niepełnosprawnym ojcem w wysokości 520 zł. miesięcznie. Następnie pracował jako tapicer, niedaleko domu, z wynagrodzeniem około 1000 zł. miesięcznie do około września 2016 roku. Powód zaprzestał pracy jako tapicer z powodu konieczności ciągłego bycia w domu ze względu na ojca. Nie stać go na opiekunkę dla ojca. Oboje z żoną pracują w domu w firmie żony powoda zajmującej się wypychaniem poduszek, z czego uzyskują dochód miesięczny w wysokości ok. 400 zł.

( dowód: zeznania powoda nagranie 00:04:09 – 00:17:39 płyta k. 104, nagranie 00:03:25 – 00:16:09 płyta k. 182, zeznania świadka M. O. nagranie 00:30:56 – 00:44:17 płyta k. 104, zeznania świadka J. O. nagranie 00:47:47: - 00:56:42 płyta k. 104, świadectwo pracy k. 19, decyzja k. 20 , świadectwo pracy k. 25 , decyzja k. 26 – 27, zeznania podatkowe za lata 2013 – 2015 k. 37 - 46 )

Pismem złożonym u pozwanego ubezpieczyciela w dniu 12 lutego 2012 roku powód wystąpił o wypłatę na jego rzecz z tytułu śmierci braci P. O. i R. O., w terminie 30 dni, kwot: 75 000 zł. tytułem zadośćuczynienia za śmierć każdego z braci i kwot po 75 000 zł. tytułem odszkodowania w związku z pogorszeniem sytuacji życiowej w związku ze śmiercią każdego z braci.

Ubezpieczyciel, decyzją z dnia 27 marca 2012 roku przyznał powodowi kwoty po 30 000 zł. tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią każdego z braci oraz kwoty po 10 000 zł. tytułem odszkodowania w związku ze śmiercią każdego z braci, przy czym z tytułu śmierci brata R. O. wypłacił powodowi kwotę w łącznej wysokości 40 000 zł. a w związku ze śmiercią brata P. O. kwotę łączną 30 000 zł. przy uwzględnieniu 25 % przyczynienia się P. O. do powstania szkody.

( dowód: dokumenty objęte aktami szkody numer (...), numer (...) )

Ubezpieczyciel w toku postępowania likwidacyjnego przyznał matce zmarłych M. O. kwoty po 20 000 zł. z tytułem odszkodowania w związku z pogorszeniem sytuacji życiowej w związku ze śmiercią każdego z synów, pomniejszając wypłacone odszkodowanie z tytułu śmierci P. O. o przyjęte przez ubezpieczyciela 25 - procentowe przyczynienie się P. O. do powstania szkody oraz kwoty po 50 000 zł. z tytułu zadośćuczynienia w związku ze śmiercią każdego z synów, pomniejszając wypłacone zadośćuczynienie z tytułu śmierci P. O. o przyjęte przez ubezpieczyciela 25 - procentowe przyczynienie się P. O. do powstania szkody. Prawomocnym wyrokiem z dnia 21 czerwca 2013 roku Sąd Okręgowy w Kaliszu w sprawie sygn. akt. I C 1421/12 zasądził od pozwanego ubezpieczyciela na rzecz M. O. kwotę 136 500 zł. a w tym dalsze zadośćuczynienie w kwocie 87 500 zł. i dalsze jednorazowe odszkodowanie w kwocie 49 000 zł., przy przyjęciu 25 procentowego stopnia przyczynienia się poszkodowanego P. O. do powstania szkody, pomniejszając o taki stopień przyznane na rzecz M. O. zadośćuczynienie i odszkodowanie w związku ze śmiercią P. O.. Sąd Okręgowy w powyższej sprawie za podstawę rozstrzygnięcia przyjął zatem za stosowne zadośćuczynienie za rzecz M. O. w związku ze śmiercią każdego z synów na kwotę 100 000 zł. a jednorazowe odszkodowanie na kwoty po 48 000 zł., pomniejszone o 25 procentowe przyczynienie się P. O. do powstania szkody.

( dowód: dokumenty objęte aktami sprawy SR w Kaliszu sygn. akt. I 1421/12 )

Ubezpieczyciel w toku postępowania likwidacyjnego przyznał ojcu zmarłych J. O. kwoty po 20 000 zł. z tytułem odszkodowania w związku z pogorszeniem sytuacji życiowej w związku ze śmiercią każdego z synów, pomniejszając wypłacone odszkodowanie z tytułu śmierci P. O. o przyjęte przez ubezpieczyciela 25 - procentowe przyczynienie się P. O. do powstania szkody oraz kwoty po 50 000 zł. z tytułu zadośćuczynienia w związku ze śmiercią każdego z synów, pomniejszając wypłacone zadośćuczynienie z tytułu śmierci P. O. o przyjęte przez ubezpieczyciela 25 - procentowe przyczynienie się P. O. do powstania szkody.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 1 października 2014 roku Sąd Okręgowy w Kaliszu w sprawie sygn. akt. I C 292/13 zasądził od pozwanego ubezpieczyciela na rzecz J. O. dalsze zadośćuczynienie w kwocie i odszkodowanie w kwocie łącznej 140 000 zł. to jest 87 500 zł. z tytułu zadośćuczynienia i 52 500 zł. tytułem odszkodowania w związku ze śmiercią synów, przy przyjęciu 25 procentowego przyczynienia się P. O. do powstania szkody. Sąd Okręgowy w powyższej sprawie za podstawę rozstrzygnięcia przyjął zatem za stosowne zadośćuczynienie za rzecz J. O. w związku ze śmiercią każdego z synów na kwotę 100 000 zł. a jednorazowe odszkodowanie na kwoty po 50 000 zł., pomniejszone o 25 procentowe przyczynienie się P. O. do powstania szkody.

( dowód: dokumenty objęte aktami sprawy SO w Kaliszu sygn. akt. I C 292/13 )

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Kępnie w sprawie sygn. akt. I C 435/15 zasądzono od ubezpieczyciela na rzecz każdego z dziadków zmarłych K. C. i T. C. tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania w wysokości po 20 000 zł. na rzecz każdego z nich tytułem zadośćuczynienia i po 10 000 zł. tytułem jednorazowego odszkodowania z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej.

( dowód: dokumenty objęte aktami sprawy SR w Kępnie sygn. akt. I C 435/15 )

Sąd dokonał następującej oceny dowodów:

Sąd, z uwagi na sprzeczne stanowiska stron co do tego, czy P. O. przyczynił się do zaistnienia szkody, uwzględnił wnioski dowodowe pozwanego dopuszczając dowód z opinii biegłego ds. ruchu drogowego, mimo, iż na okoliczność przedmiotowego zdarzenia i ewentualnego przyczynienia się kierujących motocyklami do zaistnienia wypadku wypowiedzieli się biegli zarówno w toku postępowania karnego, jak i biegły A. K. (1) w sprawie Sądu Okręgowego w Kaliszu I C 292/13. Biegły J. P. (2) zaopiniował, iż wysoce prawdopodobne jest, iż P. O. miałby możliwość uniknięcia wypadku, gdyby jechał zgodnie z przepisami dotyczącymi ruchu prawostronnego, to jest blisko prawej krawędzi jezdni. Dla Sądu w przedmiotowym postępowaniu opinia biegłego A. K. (1) nie podlegała uwzględnieniu jako dowód z opinii biegłego. Opinia biegłego w innej sprawie może być wykorzystana jako materiał dowodowy sprawy, tylko wtedy gdy żadna ze stron nie zgłasza do niej zastrzeżeń i nie żąda powtórzenia dowodu w toczącym się postępowaniu. Biegły A.

K. (1) sporządził opinię zgodnie z postanowieniem Sądu Okręgowego w Kaliszu w sprawie I C 292/13 na okoliczność przyczynienia się P. O. do wypadku, z której wynika, iż P. O. nie przyczynił się do zaistnienia wypadku. Dowód z opinii biegłego złożonej w innej sprawie, w zakresie zawartej w takiej opinii treści, ma charakter dokumentu prywatnego co oznacza, że stanowi dowód tego, że dana osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie (art. 245 k.p.c.). W odniesieniu do sprawy niniejszej oznacza to, że osoba podpisująca złożyła oświadczenie wiedzy zawarte w treści dokumentu. Taki prywatny dokument, o charakterze informacyjnym, nie może prowadzić do obejścia przepisów o dowodach. Dlatego też Sąd był zobowiązany do dopuszczenia dowodu opinii biegłego w przedmiotowej sprawie, zgodnie z wnioskiem pozwanego kwestionującego fakt jakoby P. O. nie przyczynił się do wypadku. Nie ulega jednak wątpliwości, iż dokument prywatny jest jednym z dowodów wymienionych w kodeksie postępowania cywilnego i podlega ocenie tak, jak wszystkie inne dowody. Może stanowić podstawę ustaleń faktycznych i wyrokowania (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 września 1985 r., IV PR 200/85, OSNCP 1986, nr 5, poz. 84 i z dnia 3 października 2000 r., I KKN 804/98, niepubl.). Dlatego też Sąd dopuszczając dowód ze wszystkich dokumentów objętych aktami sprawami SR w Kępnie sygn. akt. II K 497/09 oraz Sądu Okręgowego w Kaliszu I C 1421/12 i I C 292/13 dokonał oceny jako dokumentu prywatnego opinii (...), w myśl której przy prawidłowym zachowaniu motocyklistów, czyli ograniczeniu przez nich prędkości zgodnie ze znakiem ograniczenia do 50 km/h poprzedzającym miejsce wypadku, kierowca samochodu A. (...) zdążyłby zakończyć nieprawidłowo podjęty manewr wyprzedzania samochodu A.. Co więcej – w chwili zdarzenia motocykliści jechali obok siebie, czyli torami niezgodnymi z przepisami (świadczą o ty, uszkodzenia samochodu A. (...)). Gdyby jechali przy prawej krawędzi swego pasa ruchu, jak wymagają tego przepisy, do wypadku mogłoby nie dojść nawet przy rozwijanych przez nich prędkościach. Wprawdzie opinia powyższa jak też opinie zawarte w aktach postępowania karnego to jest opinia biegłych ze Stowarzyszenia (...) w K., biegłego J. k., Biura (...) w tej sprawie mogą być potraktowanej jedynie jako dokumenty prywatne, jednakże jako zgodne z wnioskami biegłego J. P. (2), pozostając w sprzeczności z dowodem w postaci oświadczenia wiedzy A. K. (1)zawartego w opinii złożonej na potrzeby postępowania w sprawie Sądu Okręgowego w Kaliszu I C 292/13, której wiarygodności odmówił również Sąd w przytoczonej w sprawie, pozwalają na przyjęcie wiarygodności opinii biegłego J. P. (2). Niewątpliwie P. O. naruszył zasady ruchu prawostronnego i przyczynił się do wypadku. Dlatego też Sąd przyjął, zgodnie ze stanowiskiem pozwanego 25 procentowe przyczynienie się P. O. do zaistniałej szkody. Podnieść przy tym należy, iż powyższy stopień przyczynia został przyjęty także przez Sąd Okręgowy w sprawach z powództwa M. O. i J. O., a zatem przyjęcie innego stopnia przyczynienia się P. O. do zdarzenia godziłoby w porządek prawny i poczucie sprawiedliwości. Źródłem powództw M. O., J. O. i D. O. jest jedno zdarzenie, poza tym wyrok karny przesądził sprawstwo K. M.. Na powyższą ocenę nie ma wpływu fakt, iż Sąd Rejonowy w Kępnie w sprawie I C 435/15 uznał, iż P. O. w żadnym stopniu nie przyczynił się do powstania szkody, gdyż w powyższym postępowaniu strony nie zakwestionowały opinii biegłego A. K. (2)

W pozostałym zakresie ustalony stan faktyczny jest niesporny w zakresie niezbędnym dla dokonania w sprawie prawidłowych ustaleń i rozstrzygnięcia. Nadmienić należy, iż pozwany nie zakwestionował złożonych przez powoda zeznań w charakterze strony. Nie budzą wątpliwości Sądu dowody w postaci dokumentów.

Sąd zważył:

Bezsporna jest odpowiedzialność pozwanego za skutki wypadku komunikacyjnego z dnia 28 września 2008 r., którego sprawcą był K. M., a podstawa prawna tej odpowiedzialności wynika z art. 34 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych ( Dz. U. z 2003 r., Nr 124, poz. 1152 ze zm. ). Na podstawie tego przepisu zakład ubezpieczeń ponosi odpowiedzialność cywilną za szkody ( z wyłączeniem szkód, o których mowa w art. 38 cyt. ustawy ) powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych, chyba że zachodzi jedna z przyczyn wyłączających tę odpowiedzialność, o której mowa w art. 436 k.c. w zw. z art. 435 § 1 k.c., tj. wtedy, gdy szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłączenie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

Okoliczności faktyczne niniejszej sprawy nie dawały podstaw do przyjęcia, że zaszła którakolwiek ze wskazanych wyżej przyczyn wyłączających odpowiedzialność cywilną pozwanego.

Istota sporu sprowadzała się zatem do oceny wysokości zadośćuczynienia i odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej w związku ze śmiercią braci powoda oraz ewentualnego przyczynienia się motocyklisty P. O. do powstania szkody.

Zgodnie z przepisem art. 362 k.c. jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, to to obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

W orzecznictwie przyjęto, że przyczynieniem się poszkodowanego do powstania szkody jest każde jego zachowanie pozostające w normalnym związku przyczynowym ze szkodą, za którą ponosi odpowiedzialność inna osoba, przy czym o przyczynieniu się poszkodowanego można mówić wyłącznie w przypadku, gdy jego określone zachowanie pozostaje w normalnym związku przyczynowym ze szkodą, a nie w jakimkolwiek innym powiązaniu przyczynowym. Zachowanie się poszkodowanego musi zatem stanowić adekwatną współprzyczynę powstania szkody lub jej zwiększenia, czyli włączać się musi jako dodatkowa przyczyna szkody.

K. M. kierujący samochodem osobowym marki A. (...) został prawomocnie skazany za umyślne naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym czego skutkiem było zderzenie z motocyklami nadjeżdżającymi z przeciwnego kierunku i w następstwie śmierć czterech osób poruszających się motocyklami. Sąd rozpoznający sprawę jest, na podstawie art. 11 k.p.c. związany ustaleniami skazującego wyroku karnego. Bezsprzeczne w sprawie było, że obaj motocykliści w tym P. O. poruszali się z nadmierną prędkością, to jest około 84 km/h, przy administracyjnym ograniczeniu prędkości do 50 km/h. Jazda z dozwoloną prędkością, mogłaby skutkować znacznie mniejszymi skutkami. Prowadzi to do wniosku, że gdyby P. O. poruszał się z prędkością 50 km/h to do wypadku wprawdzie by doszło ale jego skutki nie musiałyby przybrałyby rozmiarów, które ostatecznie wystąpiły. Poza tym kierujący motocyklem P. O. jechał niezgodnie z przepisami ruchu drogowego dotyczącymi ruchu prawostronnego. Kierowany przez niego motocykl zderzył się z samochodem w środkowym fragmencie jezdni. Kierujący pojazdem był obowiązany jechać możliwie blisko prawej krawędzi jezdni. Motocyklem można bezpiecznie jechać około 1 metr od prawej krawędzi jezdni. Gdyby P. O. w taki sposób jechał motocyklem, to istniało prawdopodobieństwo uniknięcia wypadku. Wystąpił zatem normalny związek przyczynowy między naruszeniem przepisów ruchu drogowego przez kierującego motocyklem Y. P. O. a zaistnieniem wypadku. Sąd uznał, że pozwany określając stopień przyczynienia P. O. do powstania szkody na 25 % nie naruszył dyspozycji art. 362 k.c. i również przyjął powyższy stopień przyczynienia się P. O. do zaistnienia szkody, tak samo jak Sąd Okręgowy w sprawie z powództwa M. O. sygn. akt I C 1421/12 i z powództwa J. O. sygn. akt I C 292/13, w których domagali się zadośćuczynienia i odszkodowań w związku ze śmiercią synów P. O. i R. O..

Powód w niniejszej sprawie domagał się zasądzenia od pozwanego ubezpieczyciela zadośćuczynienia za śmierć osób bliskich. Po nowelizacji kodeksu cywilnego dokonanej ustawą z 30 maja 2008 r. (Dz. U. Nr 116, poz. 731) zakresem odszkodowania na podstawie art. 446 § 4 k.c. objęty jest uszczerbek niemajątkowy doznany przez najbliższych członków rodziny zmarłego, w następstwie jego śmierci, spowodowanej uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia. Krąg uprawnionych do domagania się kompensaty krzywdy obejmuje wyłącznie członków rodziny zmarłego, przy czym muszą być to najbliżsi członkowie tej rodziny. Powód jako brat zmarłych P. O. i R. O. jest niewątpliwie jednym z najbliższych członków rodziny w rozumieniu art. 446 § 4 k.c.

W ramach roszczenia z art. 446 § 4 k.c. kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Realizacja tego roszczenia ma pomóc dostosować się najbliższym członkom rodziny zmarłego do nowej rzeczywistości. Ma także na celu złagodzenie cierpienia wywołanego utratą osoby bliskiej. Do okoliczności wpływających na wysokość tego świadczenia zaliczyć z pewnością należy dramatyzm przeżyć u osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rola jaką w rodzinie pełniła osoba zmarłego, charakter i rodzaj zaburzeń w prawidłowym funkcjonowaniu pozostałych członków rodziny, stopień w jakim pozostali członkowie będą umieli odnaleźć się w nowej rzeczywistości i na ile zdolni są zaakceptować obecny stan rzeczy. Skoro do świadczenia takiego mają prawo wyłącznie członkowie najbliższej rodziny to usprawiedliwionym pozostaje wniosek, że zadośćuczynienie

ma kompensować nie tylko doznany ból spowodowany śmiercią osoby bliskiej, lecz przed wszystkim przedwczesną utratę członka rodziny. Dobrem osobistym, którego naruszenie wymaga kompensaty, jest zatem prawo do życia w rodzinie wspólnie z rodzeństwem.

Dla powoda szczególnie traumatycznym przeżyciem była jednoczesna utrata obojga braci, z którymi pozostawał w prawidłowych, bliskich relacjach rodzinnych, był z braćmi bardzo zżyty. Bracia aktywnie uczestniczyli w życiu powoda i jego rodziny. Darzyli się przyjaźnią, świadczyli sobie pomoc, wspólnie spędzali czas, mieli wspólne zainteresowania, mogli na siebie liczyć, deklarowali przywiązanie do domu rodzinnego również w przyszłości i wspólne zamieszkiwanie z rodzicami przez najbliższe lata, co pozwalało powodowi na spokojne planowanie sobie życia, świadomość, że bracia aktywnie wspomagają zarówno jego jak i rodziców, i wspólnie z powodem będą w przyszłości aktywnie uczestniczyć w opiece nad rodzicami. Następstwem traumatycznego przeżycia jaką była śmierć braci były problemy zdrowotne powoda i tym samym w efekcie niemożność wykonywania dotychczasowej pracy w zawodzie kierowcy, konieczność rezygnacji z planów życiowych, podporządkowania się opiece nad rodzicami, w szczególności chorym ojcem, którą to opieką po śmierci braci, powód nie mógł się dzielić, brak radości życia, zamknięcie się w sobie, apatia, utrzymujące się problemy nerwicowe. Z uwagi na młody wiek powoda i jego braci w chwili ich śmierci, można założyć po powód i jego bracia tworzyliby rodzinę jeszcze ponad 50 lat.

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, iż adekwatną kwotą zadośćuczynienia należnego powodowi jest kwota po 80 000 zł. za śmierć każdego z braci.

Za śmierć R. O. pozwany przyznał powodowi kwotę 30 000 zł. tytułem zadośćuczynienia co uzasadniało uwzględnienie powództwa w tym zakresie do kwoty 50.000 zł.

Za śmierć P. O. pozwany wypłacił powodowi zadośćuczynienie w kwocie 22.500 zł, co przy uwzględnieniu przyczynienia się P. O. do rozmiaru szkody w 25 % nakazywało uwzględnić powództwo w tym zakresie do kwoty 37.500 zł. ( 80.000 x 75% - 22.500 ).

Podstawą dochodzonego przez powoda żądania zasądzenia jednorazowego odszkodowania jest przepis art. 446 par. 3 k.c. w myśl którego Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowane odszkodowanie, jeżeli w skutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej.

Odszkodowanie powyższe obejmuje szeroko pojęte kwoty majątkowe często nieuchwytnie, lub trudno do obliczenia, prowadzące do znacznego pogorszenia sytuacji życiowej osoby najbliższej i nie ulegające uwzględnieniu przy zasądzeniu renty odszkodowawczej ani też przy ustaleniu wysokości zadośćuczynienia w związku ze śmiercią osoby najbliższej takie jak cierpienia moralne, poczucie krzywdy psychicznej, naruszenie dobra osobistego w postaci utraty prawa do życia z rodzeństwem.

Pogorszenie sytuacji życiowej polega nie tylko na pogorszeniu obecnej sytuacji materialnej, lecz także na utracie realnej możliwości polepszenia warunków życia.

Dobre stosunki powoda z braćmi dawały pewność niesienia przez nich pomocy materialnej i życiowej powodowi. Bracia pomagali powodowi fizycznie i materialnie przy remontowaniu nowo zakupionego przez niego mieszkania, gdzie zamierzał stworzyć centrum życiowe dla swojej rodziny – żony i dzieci. Pomagali też finansowo rodzicom, który to obowiązek po śmierci braci spoczął w całości na powodzie. Zaistniała sytuacja życiowa wymusiła na powodzie zmianę planów życiowych związanych z miejscem zamieszkania a także pogorszenie sytuacji zdrowotnej i materialnej. Powód na skutek traumatycznych przeżyć związanych ze śmiercią braci zachorował na tle nerwowym, na chorobę serca. Choroba oraz sytuacja rodzinna, w szczególności choroba ojca zmusiły powoda do rezygnacji z pracy kierowcy i skupieniu się na opiece nad ojcem o znacznym stopniu niepełnosprawności, z którego tytułu przyznano powodowi specjalny zasiłek opiekuńczy.

Powód od 29.10.2009 r. otrzymywał zasiłek chorobowy, po czym w okresie od 8.06.2011 do 4.12.2011 otrzymywał świadczenie rehabilitacyjne w wysokości 75% wynagrodzenia. Powód nie wrócił już do pracy w zawodzie kierowcy –



umowę z nim rozwiązano z przyczyn niezawinionych przez powoda, na skutek niemożności dalszego świadczenia przez niego pracy w dniu 20.01.2012r. W 2012 roku jego dochód wyniósł rocznie około 2000 zł. W następnym okresie czasu od września 2013 roku do końca kwietnia 2015 roku powód uzyskiwał dochód w wysokości najwyżej około 600 zł., co wynika z deklaracji podatkowych, z tytułu pracy jako mechanik, a następnie z tytułu specjalnego zasiłku opiekuńczego w związku z opieką nad niepełnosprawnym ojcem w wysokości 520 zł. miesięcznie. Gdyby bracia powoda żyli opieką nad ojcem dzieliliby się opieką nad ojcem, przy czym to bracia jako mieszkający wspólnie i blisko ojca, niewątpliwie w większym zakresie niż powód zaangażowani byłiby w codzienne czynności przy ojcu, dzięki czemu powód mógłby w dalszym ciągu pracować zawodowo jako kierowca.

Od czasu zachorowania powoda to jest od października 2009 roku do zamknięcia rozprawy minął okres ponad siedmiu lat. Za powyższy okres dochody powoda z tytułu wynagrodzenia za pracę wyniosłyby w przybliżeniu około 290 000 zł. W związku z zaistniałą sytuacją rodzinną i zdrowotną dochody powoda za okres ostatnich siedmiu lat stanowiła kwota niemalże 200 000 zł. mniejsza, niż gdyby pracował tak jak w dacie śmierci braci. Ograniczenie możliwości zarobkowania w dotychczasowej wysokości wpłynęła zdecydowanie na pogorszenie sytuacji życiowej powoda, podobnie jak utrata możliwości wsparcia finansowego od braci oraz konieczność zmiany planów życiowych. Wszystkie te okoliczności uzasadniają uznanie, iż adekwatnym odszkodowaniem z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej powoda na skutek śmierci każdego z braci jest kwota 40 000 zł.

Za śmierć R. O. pozwany przyznał powodowi kwotę 10.000 zł. tytułem jednorazowego odszkodowania co uzasadniało uwzględnienie powództwa w tym zakresie do kwoty 30.000 zł.

Za śmierć P. O. pozwany wypłacił powodowi jednorazowe odszkodowanie w kwocie 7.500 zł, co przy uwzględnieniu przyczynienia się P. O. do rozmiaru szkody w 25 % nakazywało uwzględnić powództwo do kwoty 22.500 zł. ( 40.000 x 75% - 7.500 ).

Rozstrzygając o odsetkach należnych powodowi z tytułu opóźnienia w zapłacie zadośćuczynienia z art. 446 § 4 k.c. oraz odszkodowania z art. 446 § 3 k.c. Sąd uwzględnił, że ze skonkretyzowanym kwotowo żądaniem w omawianym zakresie powód wystąpił dopiero w piśmie złożonym pozwanemu w dniu 12 lutego 2012 r., jak podnosi powód w pozwie. Tym samym przy uwzględnieniu treści art. 14 ust 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych ( Dz. U. Nr 124 poz. 1152 ze zm. ) i wskazanym tam 30 dniowym terminie wyznaczonym ubezpieczycielowi na wyjaśnienie okoliczności sprawy, pozwany pozostawał w opóźnieniu w zapłacie zadośćuczynienia i odszkodowania od dnia 12 marca 2012 r. i od tej daty Sąd zasądził odsetki należne od obu roszczeń, za wyjątkiem odsetek od kwoty 5000 zł. tytułem zadośćuczynienia za śmierć R. O., gdyż w postępowaniu likwidacyjnym powód wnosił o przyznanie zadośćuczynienia w kwocie po 75 000 zł. z tytułu śmierci każdego z braci a z wyższym żądaniem wystąpił dopiero niniejszym pozwem, Sąd zasądził stosowne odsetki od kwoty 5 000 zł. od dnia doręczenia odpisu pozwu pozwanemu to jest 19.10.2015r. Sąd uwzględniając żądanie odsetek zastosował przepis art. 481 § 2 k.c. uwzględniając jego nowe brzmienie od 1 stycznia 2016 r. (art. 2 ust. 2a ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw – Dz.U. z 2015 r., poz. 1830) i wobec tego konieczne było zróżnicowanie nomenklatury w stosunku do żądanych w pozwie odsetek i zasądzenie odsetek ustawowych od dnia 6 czerwca 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetek za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty.

Mając na względzie powyższe rozważania orzeczono jak w punkcie I. wyroku.

W pozostałym zakresie powództwo jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu, o czym orzeczono w punkcie II. wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. stosunkowo rozdzielając koszty między stronami. Powód wygrał sprawę w 67% przegrywając ją w 33%.

Dlatego też Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku „ o kosztach sądowych w sprawach cywilnych” ( tekst jednolity Dz. U. z 2014 roku poz. 1025 ze zm. ) w zw. z art. 100 k.p.c. nakazał ściągnąć od pozwanego

na rzecz Skarbu Państwa kwotę 8 241 zł. odpowiadającą 67% nieuiszczonych kosztów sądowych od uwzględnionej części powództwa, z jednoczesnym nie obciążeniem powoda kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa. Z uwagi na okoliczność, iż stopień przegrania przez każdą ze stron był zbliżony a wysokość roszczenia nie podlegała obrachunkowi matematycznemu tylko była uzależniona od oceny Sądu, Sąd uznał, iż zasadnym będzie wzajemnie zniesienie między stronami kosztów zastępstwa procesowego, czym orzekł w punkcie V. wyroku.

S.S.O. Małgorzata Pilarczyk